

<http://pismennik.by/%D0%B4%D0%B7%D0%B5%D0%BB%D1%8F-%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%86%D1%96-%D1%96-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%86%D1%86%D1%8F-%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%8B%D1%85-%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0/>

ГОМЕЛЬСКАЕ АБЛАСНОЕ АДДЗЯЛЕННЕ ГА "САЮЗ ПІСЬМЕНІКАЎ БЕЛАРУСІ"

ДЗЕЛЯ ПАМЯЦІ І РАЗВІЦЦА ТВОРЧЫХ КАНТАКТАЎ

Па просьбе літаратараў і дзеячаў культуры Кабардзіна-Балкарыі заслужаны дзеяч культуры Беларусі, сакратар Міжнароднага саюза пісьменнікаў і майстроў мастацтва па Беларусі, кіраўнік міжнароднага праекта "Берагі дружбы" па Рэспубліцы Беларусь, празаік і публіцыст Уладзімір Гаўрыловіч ажыццявіў творчую паездку ў старажытны Бабруйск.

Колонна военнапалонных байцоў і камандароў Чырвонай Арміі на Берэзінскім форшталі.
Фанцігерь военнапалонных байцоў і камандароў Чырвонай Арміі на Берэзінскім форшталі.

ВОЗЗВАНІЕ
я населенню г. Бабруйска

РАСПОРЯЖЕНІЕ № 2846
Бабруйскаго Городскога Управлення

Пісьменнік, наведаўшы Бабруйскую крэпасць, аддаў даніну павагі закатаваным ваеннапалонным трох лагераў смерці, што стварылі фашысты ў 1941-44 гадах у самым сэрцы горада. У лістападзе 1941 года, у адным з самых буйных перасельных лагераў для ваеннапалонных на тэрыторыі Беларусі №131 перастала біцца сэрца першага прафесійнага паэта кабардзінаскай літаратуры, 41-гадовага Алі Шагенцукава. Творца, якім яшчэ пры жыцці ганарыцца ўся Кабарда, памёр ад голаду і здзекаў, але не скарыўся перад фашысцкімі вылюдкамі, адмовіўся служыць ворагу.

МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

УСТАНОВА КУЛЬТУРЫ
«ЦЕНТРАЛІЗАВАНАЯ
БІБЛІЯТЭЧНАЯ СІСТЭМА
г. БАБРУЙСКА»

УЧРЕЖДЕНИЕ КУЛЬТУРЫ
«ЦЕНТРАЛИЗОВАННАЯ
БИБЛИОТЕЧНАЯ СИСТЕМА
г. БОБРУЙСКА»

ГА РАДСКАЯ
БІБЛІЯТЭКА №7
ім. А.А. ШАГЕНЦУКАВА

ГОРОДСКАЯ
БИБЛИОТЕКА №7
им. А.А. ШОГЕНЦУКОВА

Памяць аб творцы па-ранейшаму захоўваецца беларусамі – Уладзімір Гаўрыловіч у гэтым пераканаўся як у мясцовым краязнаўчым музеі (нядаўна тут распрацавалі спецыяльную экскурсію з наведваннем прыкладнага месца захавання кабардзінскага паэта), так і ў бібліятэцы-філіяле №7 імя А.С. Шагенцукава (тут праводзяцца ўрокі памяці, паэтычныя чытанні і многае іншае ў гонар вялікага сына Каўказа). Пра той страшны час літаратуры нямала распавяла і мясцовы краязнаўца Святлана Калюта (22 гады таму яна наведвала малую радзіму А.Шагенцукава і дагэтуль падтрымлівае сувязь з асобнымі членамі яго сям’і).

ВСЕМ НЕ ВЕРНУВШИМСЯ С ВОЙНЫ
1941 - 1945
МИЛЛИОНЫ ЖИЗНЕЙ И СМЕРТЬ УВЯДАЮТ
АРОКАШНИ СНИ ЗАПАКАВШИХ СМЕРЬ
ВКА ТРОБАУТ НО В КАЖДОЙ ДАТЬ ПРАВДЫ
НЕ СТОИЕТ ЭКА ВОЛЬ В СМРАЧНОМ АУДИИ

Али Асхадович Шогенцуков

Л.Шогенцуков. Монолог Али.
О, Кавказ, при свете тусклом
Руки не сложу в борьбе.
Здесь в концлагере Бобруйском,
Весь я в мыслях о тебе.
Знаю, подведут к обрыву,
Но скажу в который раз:
- Нет, не может быть счастливым
Тот, кто Родину предаст.

А.А. Шогенцуков – поэт, классик Кабардинской литературы. Родился Шогенцуков вместе с XX веком в 1900 году в Старой крепости Бакаевского района. Семья поэта была многодетной. 9 детей. Трудно жили Шогенцуковы. Клочок земли, пара волов – составляли всё их богатство. Будущего поэта ожидала судьба горского пахаря и пастуха. Но увлекательные поэтические рассказы и песни деда о старине, способствовали пробуждению у внука интереса к яркому слову. И после окончания начальной школы, попадает в круг нескольких просветителей – основателей заведений, в последствии получившего известность под шуточным названием «Цаговский университет» (1914). Далее – проходит краткосрочные учительские курсы в г. Буйнакске (1915), педагогическое училище в Крыму, где юношу застаёт Февральская революция (1917) и затем отъезд в г. Стамбул (Турция) с целью продолжить образование.

В ту пору Али написал одно из первых своих стихотворений – «К матери». В 1919 г. Али Шогенцуков возвращается домой и с огромной энергией отдаётся своей работе. В 1920 году он – редакционный работник газеты «Налькавстрой». Оттуда его посылают в Баку на годичные курсы, после Али едет в Дагестан на работу в органах ЧК. Вскоре его службу прерывает тяжёлая болезнь, и Шогенцуков возвращается в родное село, а по выздоровлению – заканчивает в Нальчике педагогические курсы (1923) и становится учителем. 13 лет своей жизни отдал он делу народного образования и посвятил этой теме немало стихов.

Али печатается с 17 лет. Его творческое наследие – художественная летопись жизни кабардинского народа. До нас дошло 110 его стихов, 9 поэм, роман. Роман о национальной гордости кабардинского народа, какой является для Грузии «Витязь в тигровой шкуре», для русских – «Евгений Онегин».

В 1935 году Шогенцуков переехал в Нальчик. У него уже было литературное имя, и он становится во главе писательской организации Кабарды. За выданные заслуги в деле создания и развития кабардинского национального искусства Указом Президиума Верховного Совета Кабардино-Балкарской АССР Али Асхадовичу Шогенцукову в 1939 году было присвоено звание заслуженного деятеля искусства. В первые дни войны он написал стихотворение «Привык».

В сентябре 1941 года Али уходит на фронт. И сразу попадает в руки гитлеровцев. В районе станции Лохвица (Львовская область (Украина)) эшелон, в котором ехали мобилизованные, но ещё безоружные люди, разбомбили, жались, а том числе и Али, в тили в плен. Оперативно выяснили, что фашисты хватали людей с эшелона, расстреливали из пулеметов и автоматов, давили танками. Стояла сырая осенняя погода. Те, кто смог выжить, выгнали в степь, утопия в пересыпанный пилерь реорганизовывают в другой, а Шогенцуков – в Бобруйский лагерь. Этот Бобруйский лагерь смерти № 131 «Ветеринар» – так прозвали этот лагерь, так как в нём содержали больных лошадей, сортури, и других животных. В лагере Шогенцуков и другие кабардинцы выжили благодаря помощи польских партизан. В лагере смерти Шогенцуков, голодный, больно и тяжело переживая, но благодаря помощи польских партизан, выжил. В лагере Шогенцуков и другие кабардинцы выжили благодаря помощи польских партизан.

После в лагере смерти Шогенцуков, голодный, больно и тяжело переживая, но благодаря помощи польских партизан, выжил. В лагере Шогенцуков и другие кабардинцы выжили благодаря помощи польских партизан. В лагере Шогенцуков и другие кабардинцы выжили благодаря помощи польских партизан. В лагере Шогенцуков и другие кабардинцы выжили благодаря помощи польских партизан.

Праводзячы сустрэчу з работнікамі бібліятэкі і краязнаўцамі, пісьменнік адзначыў, што сёлетнім летам, знаходзячыся ў Няклінаўскім раёне Растоўскай вобласці, падчас правядзення 7 Міжнароднага фестывалю паэзіі і перакладаў “Берагі дружбы”, ён пазнаёміўся з кабардзінскімі калегамі, сярод якіх былі і прадстаўнікі роду Шагенцукавых. Менавіта яны папрасілі кіраўніка міжнароднага праекта Беларусі пакланіцца куточку сваёй роднай зямлі, якая навечна прыняла іх выдатнага сына, класіка кабардзінскай літаратуры – Алі

Асхадавіча Шагенцукава, перадаць шчырыя словы ўдзячнасці як мясцовым краязнаўцам, так і работнікам гарадской бібліятэчнай сістэмы за захаванне памяці аб ім і дзеля таго, каб творчыя кантакты працягваліся. Сваё абяцанне, дадзенае калегам з Нальчыка, Уладзімір Гаўрыловіч выканаў.

Гэтаксама вядомы беларускі пісьменнік распавёў аб творчых кантактах і праектах перакладаў у межах Міжнароднага саюза пісьменнікаў Беларусі, фестываляў “Берагі дружбы” і “Славянскія літаратурныя дажынкi”, адказаў на пытанні ўдзячных бабруйчан. На памяць аб цікавай сустрэчы У.Гаўрыловіч падараваў бібліятэцы-філіялу №7 і краязнаўчаму музею свае творы і выданні, сувеніры, якія хораша распавядаюць пра сталіцу ХХІХ Дня беларускага пісьменства ў Добрушы, у якім, дарэчы, прымалі ўдзел і краснадарскія і растуўскія літаратары – партнёры Гомельскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі, якое творца ўзначальвае апошнія 18 гадоў.

Улад ПРЫАЗЁРНЫ

Фота аўтара.